

Objem zvoka

Časopis TIM-a za polžev vsadek, Center za sluh in govor Maribor, Vinarska 6, Maribor

UVODNA BESEDA

Alenka Werdonig, Center za sluh in govor Maribor

Januar je mesec, ko se ozremo v preteklo leto, naredimo inventuro, kako nam je šlo. Novi zvoki, nove besede, pesmi. Nešteto majhnih korakov naprej, morda tudi kakšen nazaj, tu in tam kakšen velik korak, dosežek, na katerega smo zelo ponosni.

Mi smo se začeli ozirati nazaj že lani – novembra smo na 3. slovenskem posvetu o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom zabeležili 10 let polževega vsadka v Sloveniji. Nekaj utrinkov in zaključke s posveta vam med drugim prinašamo v tokratni številki.

In načrti za prihajajoče leto? Veliko novih zvokov, novih besed, pesmi, nešteto majhnih korakov...

Polžev vsadek	2
Še več freedom-a – še več svobode (Cochlear)	4
Druženje in združevanje uporabnikov PV in staršev otrok s PV v angleško govorečih deželah	5
Organizirano združevanje staršev in uporabnikov polževega vsadka v naši bližini	6
Umetnost učenja	7
Mojca odgovarja...	9
Pisni preizkusi znanja	10
Spodbujanje medhemisfernega sodelovanja s pomočjo ritmike	12
Moj polžev vsadek	13
Doroteja se predstavi	14
Starši in uporabniki PV na 3. slovenskem posvetu o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom	15
Zaključki 3. slovenskega posveta o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom	16
Pripombe staršev otrok s polževim vsadkom, ki so bili prisotni na 3. slovenskem posvetu o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom	16
Odmevi po 3. slovenskem posvetu o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom	18
Utrinki s 3. slovenskega posveta o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom	19
2. kongres logopedov Slovenije	23
Prvo obvestilo	23

Informacije

Z vašimi vprašanji se lahko obrnete na člane Tima za polžev vsadek Centra za sluh in govor Maribor.

Tel: 02/228 53 40

02/228 53 46 (amb.)

02/228 53 44 (šola)

Fax: 02/228 53 63

E-mail:

nada.hernja@guest.arnes.si

alenka.werdonig@guest.arnes.si

diana.ropert@guest.arnes.si

sergeja.groegl1@guest.arnes.si

irena.furjan1@guest.arnes.si

milan.brumec@guest.arnes.si

Spletna stran:

<http://www.z-csg.mb.edus.si/>

Časopis izdaja Center za sluh in govor Maribor,

Tim za polžev vsadek

Vinarska 6

2000 Maribor

Odgovorna urednica Nada Hernja

Lektorirala Tjaša Burja

Uredila in za tisk pripravila

Milan Brumec in

Irena Furjan Varžič

Časopis je brezplačen in izhaja v nakladi 500 izvodov.

Na leto izidejo 3 številke.

POLŽEV VSADEK

Milan Brumec, Center za sluh in govor Maribor

SLUH IN NJEGOVA IZGUBA

Zvok iz okolice potuje v uho, kjer se spremeni v takšno obliko, da ga naši možgani prepoznajo.

Zvočno valovanje iz okolice potuje od zunanjega v srednje uho, kjer povzroči nihanje bobniča. Preko slušnih koščic se valovanje prenese do polža, v katerem lasne celice pretvarjajo mehanske vibracije v šibke električne impulze, ki jih slušni živec prenese do možganov. Ko je ta pot ovirana, slabše ali nič ne slišimo. Kadar slišimo slabše, smo naglušni in si pomagamo s slušnimi aparati.

Če niti s slušnimi aparati ne slišimo, smo gluhi. V tem primeru nam morda lahko pomaga polžev vsadek.

KAJ JE POLŽEV VSADEK?

Polžev vsadek je elektronska naprava, ki zvok iz okolice pretvarja v električne impulze, ki jih možgani lahko "razumejo".

Polžev vsadek je sestavljen iz zunanjega in notranjega dela. Zunanji deli polževega vsadka:

- mikrofoni: sprejema zvoke iz okolice; nameščen je za ušesom (na procesorju) ali na oddajniku;
- procesor signalov: majhen računalnik, ki signal iz mikrofona spremeni v električne impulze; vsi novejši modeli so že zauheljni;
- oddajnik: plastičen obroč z navitjem in magnetkom; prenese signal iz procesorja govora v sprejemnik (notranji del).

Notranji del polževega vsadka:

- sprejemnik: sprejema signale iz oddajnika in jih razporeja na polje elektrod; vstavljen je pod kožo za ušesom;
- polje elektrod: nameščene so v polžu; preko njih se električni impulzi prenesejo na slušni živec.

ALI S POLŽEVIM VSADEKOM TAKOJ SLIŠIM?

Ne! Po operaciji, ta običajno traja od 2 - 3 ure, ostane pacient do enega tedna v bolnišnici, dalje pa okreva doma. Večina se v tem času počuti normalno. Po približno mesecu dni mu strokovnjaki na kliniki dodajo še zunanje dele polževega vsadka, pri čemer je potrebna prva nastavitev procesorja govora glede na njegove individualne potrebe. Nastavitev ni enkratno dejanje. Na začetku so nastavitve bolj pogoste, kasneje pa enkrat letno, oz. po potrebi.

Napredek in uspeh sta odvisna od mnogih dejavnikov, predvsem od tega ali je gluha oseba že slišala, ali pa je gluha od rojstva. Na vsak način pa polžev vsadek pomeni lažjo orientacijo gluhe osebe in olajšano pot pri učenju poslušanja in govora.

Sama vstavitve polževega vsadka ni dovolj za uspešno pridobivanje slušno-govornih sposobnosti, zato uporabnike usmerimo v rehabilitacijo.

Mnogovrstne potrebe...
ena, celovita **rešitev**
za boljši sluh

Družba Cochlear™ vam s ponosom predstavlja novo generacijo v tehnologiji polževih vsadkov, Nucleus® Freedom™. Ta sistem temelji na revolucionarni tehnologiji obdelave zvoka SmartSound™, s katero smo dosegli izboljšano slišnost v številnih dodatnih okoljih. Ta izjemni napredek je omogočila uporaba izpopolnjenih digitalnih mikročipov v govornem procesorju in v polževem vsadku, do popolnosti pa smo ga realizirali s pomočjo uporabniku prijazne programske opreme Custom Sound™.

Za dodatne informacije obiščite našo spletno stran www.cochlear.com ali pa se obrnite na podjetje SALUS, Ljubljana, d.d., ki je zastopnik družbe Cochlear v Sloveniji (tel.: 01/5899172, e-mail: cochlear@salus.si).

Nucleus je zaščiteno ime družbe Cochlear Limited. Cochlear, eliptični logo, SmartSound, Custom Sound in Freedom so zaščitena imena družbe Cochlear Limited.

Hear now. And always

ŠE VEČ FREEDOM-a – ŠE VEČ SVOBODE (Cochlear)

Erika Dolinšek, SALUS, Ljubljana, d.d.

Cochlearjeva zavezanost vedno novim tehnoloških inovacijam prinaša dve novosti: baterije za ponovno polnjenje in Mini BTE upravljalnik. Tako Cochlear omogoča uporabnikom polževih vsadkov Freedom še bolj neomejeno, diskretno ter hkrati stroškovno učinkovitejšo uporabo.

Baterije za ponovno polnjenje

Inovativni Nucleus Freedom že omogoča lažje vsakodnevno poslušanje, baterije za ponovno polnjenje pa sedaj omogočajo tudi stroškovno učinkovitejše poslušanje. Predstavljajo zelo dober način zmanjšanja stroškov, saj vsakokratna zamenjava baterij za enkratno uporabo Zinc Air ni več potrebna, poleg tega pa pomenijo tudi pomemben prispevek pri ohranjanju okolja. Na voljo so za obe obliki govornega procesorja - žepno in zauheljno. Vsaka litijeva baterija za ponovno polnjenje zadostuje za najmanj 365 polnjenj, pri čemer obdrži vsaj 80% moči. Življenjska doba baterije je odvisna od nastavitve posameznega uporabnika, vendar vsaka baterija zagotavlja dovolj moči za ves dan, včasih tudi za dva. Baterije za ponovno polnjenje se prilegajo direktno v govorni procesor, tako da dodatna oprema ni potrebna. To vam omogoča, da zlahka zamenjate med baterijami za ponovno polnjenje ter baterijami za enkratno uporabo, če je to potrebno.

Mini BTE upravljalnik

Nova različica zauheljnega (BTE) upravljalnika je manjša,

še bolj diskretna, lažja in udobna. Vsebuje dve bateriji za enkratno uporabo Zinc Air, življenjska doba pa predstavlja okoli 80% življenjske dobe BTE upravljalnika s tremi baterijami. Enako kot BTE upravljalnik s tremi baterijami uporablja tri gumbe, ki omogočajo enostavno in hitro upravljanje s proce-

sorjem. Še več, tudi Mini BTE upravljalnik je vodotesen in zagotavlja enako učinkovitost zvoka. Za nekatere uporabnike bo uporaba tega upravljalnika pomenila tudi manjšo porabo baterij za enkratno uporabo Zinc Air, kar bo zmanjšalo stroške pri nakupu le-teh. Samo v primeru uporabe dodatne opreme je potrebno procesor preklopiti nazaj na BTE upravljalnik s tremi baterijami, ki na spodnjem delu vsebuje vtičnico za priključitev dodatne opreme. Poleg tega, da Mini BTE upravljalnik s svojo majhnostjo in diskretnostjo pripomore k boljšemu izgledu in udobju, je na razpolago tudi cel spekter različnih barv za baterijsko ohišje.

Za dodatne informacije obiščite spletno stran

www.cochlear.com ali pa se

obrnite na podjetje SALUS, Ljubljana, d.d., ki je zastopnik družbe Cochlear v Sloveniji

(tel.: 01/5899172,

e-mail: cochlear@salus.si).

DRUŽENJE IN ZDRUŽEVANJE UPORABNIKOV PV IN STARŠEV OTROK S PV V ANGLEŠKO GOVOREČIH DEŽELAH

Alenka Werdonig, Center za sluh in govor Maribor

Želja in potreba staršev otrok s polževim vsadkom po medsebojnem druženju je prisotna povsod po svetu. Kot lepo opišejo v CICS skupini (skupina za podporo otrokom s polževim vsadkom, Velika Britanija), lahko dajo strokovnjaki medicinske, tehnične in praktične informacije ter nasvete, toda nimajo izkušnje, kako je živeti z otrokom s PV 24 ur na dan

Želja in potreba staršev otrok s polževim vsadkom po medsebojnem druženju je prisotna povsod po svetu. Kot lepo opišejo v CICS skupini (skupina za podporo otrokom s polževim vsadkom, Velika Britanija), lahko dajo strokovnjaki medicinske, tehnične in praktične informacije ter nasvete, toda nimajo izkušnje, kako je živeti z otrokom s PV 24 ur na dan. Zato ne morejo odgovoriti na vsa vprašanja, ki se postavljajo staršem otrok s PV in tudi ne morejo nuditi take emocionalne podpore, kot jo lahko drugi starši. Starši so strokovnjaki na področju življenja z otrokom s polževim vsadkom in njegove vzgoje. Njihova vloga pa je neprecenljiva pri starših, ki se za svojega otroka šele odločajo za polžev vsadek.

Ob pregledu raznih organiziranih skupin staršev, ki delujejo na področju angleško govorečih dežel opažam, da obstajajo različni načini združevanja staršev otrok s polževim vsadkom. Prav tako so različni tudi pobudniki združevanja staršev, področja delovanja in cilji posameznih skupin.

Tako najdemo skupine, ki so jih organizirali in jih vodijo starši, skupine, ki so organizirane pod okriljem nacionalnih združenj za gluhe in naglušne osebe, skupine, ki so organizirane na pobudo ustanov, zavodov za rehabilitacijo in/ali izobraževanje, mail liste

za odrasle uporabnike in starše otrok s polževim vsadkom,...

Skupine, organizirane s strani staršev otrok s polževim vsadkom, so organizirane na prostovoljni bazi, vodijo jih starši. Skupine so praviloma samostojne, finančne potrebe krijejo iz donacij, daril, ipd. Srečujejo se redno, po vnaprej določenem razporedu, najpogosteje enkrat mesečno. Nekatere skupine izdajajo tudi svoj časopis. Vsebine srečanj so raznolike - od družabnih srečanj, skupnih praznovanj in piknikov do organiziranja raznih delavnic in predavanj, ki jih izvedejo strokovnjaki iz različnih področij. Posebno skrb namenjajo staršem, ki se šele odločajo za polžev vsadek pri svojem otroku. Spominjajo se, kako je bilo, ko so se sami soočali z gluhoto pri svojem otroku in kako težko se je bilo odločiti za operacijo. Zato so staršem tako v čustveno oporo kot tudi vir informacij, kaj se bo dogajalo v času do operacije in po njej.

Združenja pod okriljem nacionalnih združenj za gluhe in naglušne delujejo nekoliko bolj formalno, vendar so vsebine in principi podobni kakor v skupinah, ki jih organizirajo in vodijo starši sami.

Skupine, organizirane s strani rehabilitacijskih in izobraževalnih ustanov, so nekoliko bolj usmerjene v področje rehabilitacije, vendar je v njihovih urnikih tudi dovolj časa za izmenjavo infor-

macij in tkanje prijateljskih povezav. Nekatere ustanove pa staršem nudijo prostor, v katerem lahko ob kavici ali čaju v skupnem druženju počakajo na svoje otroke.

Navajam tudi nekaj mail list, kamor se starši otrok s polževim vsadkom lahko prijavite – tudi to je način združevanja in izmenjavanja informacij, čeprav zahteva nekaj poznavanja dela z računalnikom pa tudi znanje angleškega jezika.

Mailnig lista prelingvalno gluhih uporabnikov PV:

[www.yahogroups.com/
community/CI-Prelinguals](http://www.yahogroups.com/community/CI-Prelinguals)

CI-
Prelinguals@yahoogroups.com

Mailing lista v primeru, da imate težave z delovanjem PV, čeprav se je seveda potrebno najprej posvetovati s svojim zdravnikom:

[ProblemCI-
subscribe@yahoogroups.com](mailto:ProblemCI-subscribe@yahoogroups.com)

Mail lista za uporabnike in družine uporabnikov ali bodočih uporabnikov PV:

[CIFAMILY-
subscribe@yahoogroups.com](mailto:CIFAMILY-subscribe@yahoogroups.com)

Za vse, ki jih zanima karkoli o PV:

ci-subscribe@yahoogroups.com

Forum gluhih, naglušnih, pozno oglušelih, uporabnikov PV in drugih:

www.deafonline.org

In še mnogo drugih mailing list...

Glavni cilji, ki si jih postavljajo skupine staršev, so:

- podpora staršem kadarkoli v obdobju odločanja za polžev vsadek
- izkušnje iz prve roke o vplivu PV na življenje družine
- povezovanje med starši ob posebnih priložnostih, ne glede na geografsko oddaljenost in ne glede na ustanovo, kjer je otrok obravnavan
- praktična pomoč pri vsakodnevnih problemih, za katere se mnogokrat zdi, da niso tako pomembni, da bi jih izpostavili pri strokovnih delavcih ali pa so take narave, da tega starši ne želijo
- izmenjava idej za izvajanje rehabilitacije v vsakdanjem živ-

ljenju

- organizacija raznih socialnih dogodkov za uporabnike, bodoče uporabnike, njihove družine, vrstnike in prijatelje
- organizacija strokovnih predavanj
- povezovanje z drugimi skupinami po celem svetu

In za vzpodbudo še zgodba o Fundaciji Elizabeth:

Fundacija Elizabeth je prostovoljna organizacija za gluhe dojenčke, predšolske malčke od 0 do 5 let in njihove starše. Nudi – po celi deželi in brez stroškov – staršem namenjene usluge za malčke z izgubo sluha in podporo, pomoč in izobraževanje.

Začelo se je, ko se je leta 1979 rodila gluha Elizabeth. Njena straša, Shirley in David Meterell

sta obiskala kliniko Johna Tracya v Los Angelesu. Navdušila ju je njihova izjemna ponudba, zato sta ob vrnitvi ustanovila Fundacijo Elizabeth. Ta je začela delovati 1982 kot majhna skupina za samopomoč – starši štirih gluhih otrok so se, skupaj z otroki, začeli redno dobivati na Elizabethinem domu. Danes ima njihov Družinski center v Portsmouthu v Angliji vrtec za otroke od dveh in pol do pet let starosti in še dva družinska centra v West Yorkshieru in Hertfordshiru.

Njihov cilj je, da zagotovijo obsežne izobraževalne, avdiološke in svetovalne usluge za gluhe dojenčke, predšolske gluhe otroke in njihove starše, njihov moto pa je, da ima vsak otrok pravico do priložnosti, da se uči govoriti.

ORGANIZIRANO ZDRUŽEVANJE STARŠEV IN UPORABNIKOV POLŽEVEGA VSADKA V NAŠI BLIŽINI

Nada Hernja, Center za sluh in govor Maribor

V Sloveniji že nekaj let čutimo pomanjkanje organiziranih aktivnosti, ki bi bile namenjene staršem in uporabnikom PV. Začetna aktivnost odbora staršev in uporabnikov PV, organizirana pri odboru naglušnih Slovenije, je sčasoma zamrla.

Na Hrvaškem je organizirana Udruga djece s kohlearnim implantom (www.puznica.hr), ki deluje od 1999. leta s sedežem v Zagrebu, Varšavska 4.

V Avstriji delujeta dve društvi:

- CIA (Cochlear Implantat Austria) s sedežem na Dunaju (www.cia.or.at),
- ÖCIG (Österreichische Cochlear Implantat Gesellschaft) s sedežem v Salzburgu (www.oecig.at).

Nemško združenje Deutsche Cochlear Implant Gesellschaft je bilo ustanovljeno leta 1987. Deluje na principu regionalnih društev po pokrajinah. Združuje

uprabnike in starše, zdravnike, tehnike in pedagoge. Skupine za samopomoč so organizirane po pokrajinah.

EURO-CIU je evropsko združenje uporabnikov polževega vsadka, ki deluje od leta 1995 s sedežem v Luxemburgu. Cilji združenja so:

- zagotavljanje PV s kritjem stroškov iz naslova zavarovalnic
- izobraževanje pedagogov
- zagotavljanje individualne rehabilitacije
- zagotavljanje ustreznih komunikacijskih in informacijskih sistemov

- zahteva po raziskavah in razvoju PV s tehničnega in medicinskega področja
- obveščanje javnosti.

Člani so: Belgija, Danska, Nemčija, Finska, Francija, Grčija, Italija, Luxemburg, Nizozemska, Norveška, Avstrija, Poljska, Španija, Švedska, Švica, Češka, Turčija, Anglija

In kako je pri nas?

V Sloveniji že nekaj let čutimo pomanjkanje organiziranih aktivnosti, ki bi bile namenjene staršem in uporabnikom PV. Začetna aktivnost odbora staršev in uporabnikov PV, organizirana pri odboru naglušnih Slovenije, je

sčasoma zamrla. V odbor staršev so bili imenovani predstavniki iz cele Slovenije, vodi jih gospod Andrej Klemenc.

Organizirano je tudi Združenje staršev gluhih in naglušnih otrok Slovenije. Statut društva je bil sprejet leta 2004 s sedežem na Vojkovi 74, Ljubljana. Predsednik društva je Ivan Drev. Člansktvo v društvu je brezplačno. Obiščete in včlanite se lahko na spletni strani.

Predlogi oziroma zahteve združenja, ki so objavljene na spletni strani, so člani sprejeli na sestanku 18.10.2005:

- Gluhi in naglušni otroci, ki se šolajo v rednih osnovnih oziroma srednjih šolah, se učijo oralne komunikacije, zato ne izkoristijo vavčerjev za tolmača za znakovni jezik, nujno pa potrebujejo druge oblike pomoči, zato predlagamo, da se zakon, ki omenja to področje, dopolni v tej smeri. Denar bi integrirani otroci potrebovali za inštrukcije pri posameznih predmetih, saj vemo, da je ogromno stvari, ki slušno prizadetim otrokom uidejo, starši pa jim marsikdaj ne znajo pomagati.
- Integriranim otrokom je potrebno zagotoviti nemoteno surdopedagoško pomoč (vemo, da je surdopedagogov premalo in da so tako slabo stimulirani, da jim je delo na terenu večkrat v breme - lažje jim je, če učijo v zavodih).

- Več strokovne pomoči potrebujejo tudi učitelji oziroma profesorji, saj vemo, da-le ti niso bili usposobljeni za delo z gluhihmi otroki. Učitelji se dela z gluhihmi oziroma naglušnim otrokom že na začetku velikokrat ustrašijo, saj z otrokom ne znajo komunicirati in tako integracija ne more obroditi sadov. Morda bi bilo dobro, če bi po vseh osnovnih oziroma srednjih šolah, kjer se šolajo gluhi in naglušni, učiteljem svetovali surdopedagogi, ki so si na tem področju v preteklosti nabrali dovolj izkušenj in so skozi integracijo uspešno pripeljali večje število otrok.
- Proučiti je potrebno problematiko rezervnih delov za polžev vsadek, saj vemo, da se pri tem aparatu nekatere stvari hitro pokvarijo, njihove cene pa so nenormalno visoke. Prav tako je nelogična cena baterij, ki so potrebne za PV. Zaradi visoke cene jih nekateri starši uvažajo iz Amerike - le zakaj ne more tega storiti podjetje, ki ima na našem tržišču monopol pri prodaji slušnih pripomočkov in bi bile cenejšje baterije dostopne vsem uporabnikom?
- Predlagamo, da se otroku, ki potrebuje slušni aparat, dodelijo aparati, na katere bo slišal maksimalno dobro, (vemo, da še tako dober slušni aparat ne zagotavlja pravega sluha). Aparati, ki otroku pomagajo v

na največji možni meri, se ne smejo tretirati kot "nadstandard", saj je za otroka slišati, kolikor mu tehnika to lahko omogoči, pravica in ne luksuz.

- Doslej je bila vzpodbuda za integracijo otrok s slušnimi težavami s strani zavodov velikokrat neprimerna. Dogajalo se je, da je psiholog na zavodu bistrega otroka predlagal za šolanje v zavodu, kar se je potem izkazalo za veliko zmototo. Poznamo primere, ko so se nekateri otroci kljub priporočilu psihologa šolali v redni OŠ, kasneje pa uspešno nadaljevali šolanje tudi na univerzi.
- Skratka: ko se odloča o tem, kje se bo šolal naš otrok, ki ima težave s sluhom, je potrebno proučiti vse možnosti, da bi otrok ostal v svojem domačem okolju, kajti, če bo uspešno zaključil osnovno šolo, bo imel več možnosti za nadaljevanje izobraževanja v tisti smeri, ki jo bo želel.
- V primeru, da se integracija ne izkaže za uspešno, pa mora ostajati možnost prehoda v zavod.

Na zadnjem posvetu o rehabilitaciji oseb s PV so starši v zaključku sprejeli sklep, da se o bodoči aktivnosti dogovorijo na sestanku, ki bo v prvih mesecih naslednjega leta. Sklicatelja sta Helena Falež in Janez Mihelič.

UMETNOST UČENJA

Diana Ropert, Center za sluh in govor Maribor

(Nadaljevanje članka Učiti se, učiti in zopet učiti... iz prejšnje številke)

Drugi korak – učenje prilagodite svojim sposobnostim

Najprej si ustvarite splošno predstavo o vsebini (pri tem pomagajte tudi otroku). Knjigo ali poglavje najprej prelistajte, da

ugotovite, za kaj gre. V snovi poiščite rdečo nit. Zelo koristno je, če vemo, kaj učitelj pričakuje po končani učni enoti, kaj naj bi znali, oz. kateri so učni cilji.

Npr.: pred vami je zajetna snov,

ki jo morate predelati. Imate občutek, da ne bo lahko? Ste prestrašeni in se obotavljate? Začnite s splošno predstavo o vsebini. Nato poiščite tisto, kar vas zanima in začnite s tem. Saj

ni treba vedno začeti na začetku. Zakaj je bistveno, da najprej dobimo pregled nad snovjo? Ker nam daje »občutek« za učno snov. Začutite lahko celoto in zato vidite, kako se posamezne zamisli povezujejo.

Zabeležite si vse, kar že veste oz. poudarite tisto, kar že znate. Okrepilo bo vašo samozavest. Lažje boste opredelili, česa še ne veste. Tisto, kar že veste, lahko na začetku ponazorite z učnim vzorcem.

Snov razdelite na manjše enote. Kitajski filozof Lao Tze je nekoč dejal: »Tudi pot, dolgo tisoč milj, začnemo z enim samim korakom.« Res je. Kadar obsežna naloga v nas vzbuja strah, jo lahko razdelimo na več manjših enot. Nek raziskovalec je izračunal, da je število dejstev, ki jih o svojem okolju pozna šestletni otrok, precej večje od števila dejstev, ki jih mora poznati zdravnik ob koncu svojega študija. To je verjetno res. Vsi se učimo košček za košček.

Zanimajte se za snov – zastavljajte vprašanja. Bodite radovedni. Več kot veste o neki vsebini, bolj vas privlači. Predpisani učbeniki so včasih precej težki in dolgočasni. Če do nekega učbenika čutite odpor, poiščite knjigo, ki bo isto vsebino predstavila drugače, bolj sproščeno in jasneje.

Vse se začne s čutili. Novo sporočilo lahko pride v možgane preko enega od petih čutil. Sporočilo lahko vidimo, slišimo, se ga dotaknemo, ga zavohamo ali okusimo, druge poti do možganov ni! Čuta za okus in vonj pri učenju malo uporabljamo, izjema so le dojenčki, kuharji, izdelovalci parfumov. Zato lahko trdimo, da sprejemamo pri učenju informacije s tremi čutili: s sluhom, vidom in dotikom. To se nam zdi samo po sebi razumljivo, vendar je izredno pomembno. Ljudje se namreč razlikujemo po tem, kako najlažje osvajamo novo sporoči-

lo. Učenje pa se začne prav s tem.

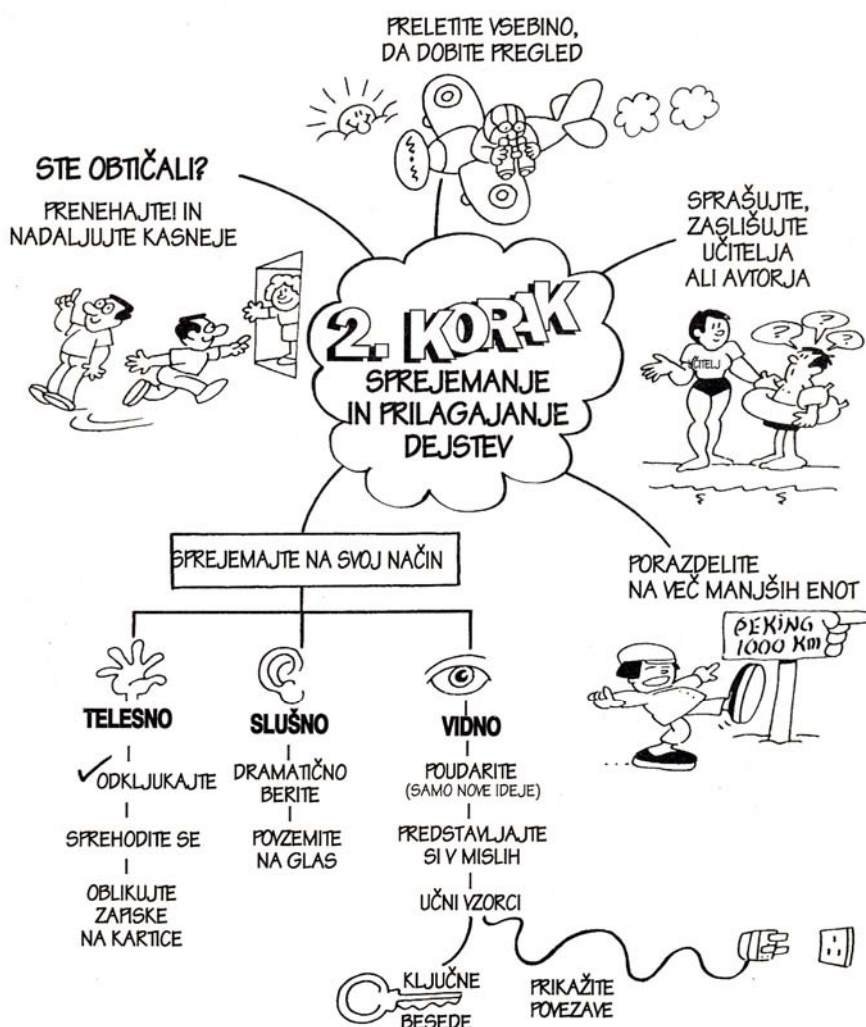
Raziskave kažejo: 35% ljudi je vidnih (vizualnih) tipov – zanje je pomembno slikovno gradivo. 25% ljudi je slušnih (avditivnih) tipov – zanje so pomembna predavanja in pogovor. 40% ljudi je gibalnih (kinestetičnih) tipov – zanje so pomembne »ročne« spretnosti. Pri učenju nihče ne sprejme informacije le po eni poti. Vsak ima svojo kombinacijo teh načinov, vsi pa največ pridobimo, če v učenje vključimo vsa čutila.

Menim, da naši otroci potrebujejo veliko različne vizualne podpore (konkretna, slikovna, video...), verbalne razlage, da snov razumejo, pri utrjevanju in ponavljanju pa priporočamo glasen govor, da ima otrok slušno samokontrolo, ponovno sliši povedano in si

lažje zapolni. Ko otroka poslušamo, smo mu v pomoč pri odkrivanju in popravljanju morebitnih jezikovnih napak. Seveda ga pri delu izdatno vzpodbujamo, hkrati mu vlivamo zaupanje.....

Učitelji največkrat nezavedno učijo tako, kot ustreza njihovemu načinu učenja. Žal pa njihov način pogosto ne ustreza večini učencev. Če način poučevanja ne ustreza našemu načinu učenja, začnemo izgubljati samozavest. Ni nam spodletelo, le prave možnosti za uspešno učenje nismo imeli.

Čeprav so učna nagnjenja pri nekaterih izrazita, pa večini zagotavlja uspešno učenje in dolgotrajno pomnjenje prav VEČČUTNO učenje. Tovrstni učenci namenoma vključijo vsa čutila (vidijo, slišijo, telesno občutijo). To je zelo učinkovito

učenje.

Še nekaj koristne pomoči pri predelavi snovi.

Narišite kljukice! Kadar se lotite zajetne snovi, konec vsakega odstavka rahlo odkljukajte. To pomeni, da ste odstavek v celoti razumeli. Za možgane je to znamenje, naj informacijo uskladišči. Pomembno je, da težje odstavke večkrat preberete, včasih tudi naglas (naši otroci obvezno). Če boste obsežno besedilo razdelili na manjše enote, boste samozavestni, ker boste čutili svoj napredek.

Uporabljajte barvne označevalce! Z označevalci barvno obogatite besedilo, tako da bo privlačno za čustven del vaših možganov. Poudarite nove informacije. Ko jih boste potrebovali, jih boste zlahka našli.

Vsebine povzemite naglas! Dva-krat bolj si zapomnimo tisto, kar smo povedali naglas, kot tisto, kar smo le tiho prebrali.

Tiho sedite in si v mislih predstavljajte. Vprašajte otroke, kako si nekaj predstavljajo.

Med branjem ali poslušanjem se sprehodite! Vsake pol ure se

sprehodite. Skicirajte, podčrtajte z barvnimi svinčniki, oblikujte učne vzorce. Če ustreza predmetu, rišite tabele in grafe ali naredite celo preprost model. Zapiske zapišite na majhne kartončke ali razglednice!

Na majhne lističe zapišite ključne besede, zamisli, lističe pa lahko razporedite na različne načine in tako ponavljate snov.

Za hip si odpočite!

Kaj vam to prinese, preberite v prejšnji številki.

Literatura: C. Rose, L. Goll: Umetnost učenja

MOJCA ODGOVARJA...

Mojca Mihelič

Lepo pozdravljeni!

Danes bi vam rada v tej rubriki poročala o 3. slovenskem posvetu o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom in o tem, kako sem ta posvet doživela sama.

Tokrat sem se tudi jaz pridružila staršema na posvetu, ki ga je že tretjič pripravil Center za sluh in govor Maribor. Radovedna in vznemirjena sem bila, kako se bo vse odvijalo. Tam sem srečala veliko ljudi, med njimi zdravniške, ki so mi spremenili življenje, terapevte, učiteljice in starše, ki sem jih poznala od prej. Srečala sem prijateljico Mirjano, s katero se nisva videli, že odkar sem šla s Centra. Ona je dobila PV šele, ko je bila stara 18 let. Zdaj dobro sliši; to me resnično veseli, kajti sedaj sva v sliščem svetu prav tako kot ostali.

Kljub temu, da sem mislila, da že veliko vem o polževem vsadku, pa sem na posvetu pridobila nove izkušnje oz. znanja o aparatu in kaj z njim dejansko lahko pridobimo – posledice v pozitivnem smislu. Otrok naj dobi PV čimprej, da bo manj težav z govorom in sluhom. Ali pa, da je

dobro, da otroka vpišemo v normalno šolo, pri tem pa bo dobil dodatno pomoč.

Tam sem spoznala tudi Diano, mamu gluhega otroka s PV. Veliko sva govorili o mojem življenju s PV, življenju njenega sina, zvo-ku in vsem, kar spada zraven. O tem, kako slišimo in kako je biti povezan z aparatom za vse življenje. Postavila mi je marsikate-ro vprašanje; vsa so se mi zdela zelo dobra. Zato sem dala vse od sebe, da ji kar najboljše poja-snim in upam, da je bila zadovo-ljna z odgovori.

Na posvetu so mi postavljali veliko vprašanj, na katera bom odgovorila v naslednji številki.

Ta vprašanja so bila:

- Kaj menim o kretnjah?
- Kaj menim o FM sistemu?
- Ali je pomembno, da starši spodbujajo govor?
- Ali je pomembno, da nas opo-zarjajo na napake v govoru?
- Kako izboljšati znanje oz. besedni zaklad?
- Ali sploh kaj pomaga, če hodi-mo na dodatne vaje?
- Ali je res, da je nekomu nerod-

no, če nekdo dvakrat ponavlja, pa v resnici še ni razumel, na koncu pa se pretvarja da je razumel?

- Kakšen je občutek, kadar snamemo aparat?
- Katere so prednosti in slabosti gluhot?

Vaša vprašanja za mojo rubriko pošljite na naslov: Center za sluh in govor, Vinarska ul 6, 2000 Maribor s pripisom »za časopis Objem zvoka«

PISNI PREIZKUSI ZNANJA

Alenka Werdonig, Center za sluh in govor Maribor

Ko pripravljamo pisne preizkuse znanja za otroke z izgubo sluha, moramo upoštevati njihove jezikovne zmožnosti tako v smislu razumevanja vprašanj, navodil, kakor tudi v smislu oblikovanja odgovora. Upoštevati pa moramo tudi dejstvo, da so gluhi in naglušni učenci zelo pozorni na podrobnosti, da hitro sklepajo iz situacije in da je njihov besedni zaklad veliko bolj omejen kot besedni zaklad njihovih sošolcev. Verjetno se bomo pri marsikaterem gluhem ali težje naglušnem učencu odločili, da mu v celoti prilagodimo pisni preizkus znanja ali pa se bomo odločili, da le nekatera vprašanja in naloge učencu z izgubo sluha zastavimo drugače.

Na razredni stopnji, ko je učitelj veliko časa v stiku z učenci, bo le-ta lahko hitro presodil, ali je učenec napačno odgovoril na vprašanje, ker ga ni razumel ali zato, ker nima dovolj znanja. Drugače pa je na predmetni stopnji, kjer se z učencem srečuje veliko učiteljev, ki so v razredu le dve ali tri ure tedensko. V tem primeru je še bolj pomembno, da se že ob sestavljanju pisnega preizkusa znanja izognemo nekaterim oviram, ki lahko povzročijo, da bo učenčev dosežek bistveno slabši, kot je njegovo znanje.

Ko pripravljamo pisni preizkus znanja, se moramo najprej vprašati, ali želimo preverjati razumevanje vprašanj in navodil, ali želimo preveriti učenčevo znanje na določenem področju. Glede na to kaj želimo, bomo tudi oblikovali pisni preizkus znanja ter nanj ustrezno pripravili učenca.

Najprej moramo biti pozorni pri samem oblikovanju pisnega preizkusa znanja. Le-ta naj bo vedno v taki obliki, kot je bilo preverjanje oz. tipi nalog naj bodo takšni, kot jih učenec že pozna.

Naloge naj bodo razvrščene po tematiki. Najbolje je, da z enim preizkusom pokrijemo le eno temo. Če to ni možno, pa jasno razmejimo prehod iz ene teme na drugo (npr.: za vsako temo predvidimo poseben list). Razumevanje gluhega oz. naglušnega učenca je namreč vedno boljše takrat, kadar pozna temo. Če tematike menjavamo, bo potreboval veliko časa in se bo večkrat zmedel kakor takrat, če je tematika enovita.

Načelo, da si naloge sledijo od lažjih k težjim, upoštevajmo zmeraj. Če je učenec neuspešen pri prvih nekaj nalogah, bo težko imel dovolj samozaupanja, da bo samozavestno rešil zadnje, lažje naloge, če pa so te naloge na začetku, se bo z manj pritiska lotil tudi težjih nalog.

Število črtic, predvidenih za odgovor, je gluhemu učencu pomembna informacija. Iz tega sklepa, koliko besed je potrebnih, da bo odgovor pravilen. Če pričakujemo, da bo odgovor oblikoval s svojimi besedami, je bolje, da pustimo prazen prostor.

Napačno število črtic za odgovore lahko gluhega učenca zavede, da začne dvomiti v pravilnost svojega razumevanja vprašanja. Tudi če ostali učenci ugotovijo, da gre za napako in na to opozorijo učitelja, gluhi učenec verjetno ne bo zaznal opozorila. Če se nam že zgodi, da je pri katerem vprašanju črtica preveč ali premalo, na to individualno opozorimo gluhega, naglušnega učenca.

Enako velja za vsemogoče tiskarske skrate, ki se nam pri oblikovanju pisnega preizkusa lahko zgodijo. Tako npr. gluhi otrok ne bo prepoznal napake v besedi vkaterih (v katerih), pač pa bo (verjetno) napačno sklepal, kaj naj bi ta beseda pomenila. Če vemo, da že sprememba v sklopu, številu za gluhega ni več ista beseda, je toliko težje z iskanjem pomena besede, ki je v resnici napačna.

Pri vprašanjih in navodilih uporabljajmo vedno enake besede, tiste, za katere smo prepričani, da jih učenec pozna. Npr. besede: povej, zapiši, razloži, pojasni, razmisli... imajo v primeru pisnega preizkusa znanja malenkostno razliko v pomenu, učencu z izgubo sluha pa lahko predstavljajo veliko oviro pri razumevanju vprašanja.

Navodilo naj vsebuje tudi vizualni prikaz tega, kar je potrebno narediti. Npr: PREČRTAJ, POBARVAJ,...

Izogibajmo se manj znanih izrazov. Uporabljajmo tiste, ki jih učenec pozna in ki smo jih zagotovo velikokrat ponovili. Npr.: pri obravnavi risa smo verjetno omenili, da je ris zver. Vendar se je beseda zver pojavila neprijemno manjkrat kot beseda ris. Zato se lahko zgodi, da učenec na vprašanje: »Kakšne zobe imajo zveri?«, ne bo poznal odgovora, na vprašanje: »Kakšne zobe ima ris?«, pa ne bo imel težav.

Preverjanje razumevanja izrazov: Praktično v vsakem pisnem preizkusu znanja se nam lahko zgodi, da uporabimo besedo, ki je učenec ne razume. Včasih taka beseda niti ni bistvena za razumevanje vprašanja in praviilen odgovor, toda učenec tega

ne ve! Npr.: v matematični tekstni nalogi je pisalo: V ulici so spomladi zgradili pet hiš, poleti sedem in jeseni tri. Koliko stavb je bilo v ulici? Učenec ni poznal besede stavb in ni razumel, kaj vprašanje zahteva od njega. Kratko pojasnilo, kaj pomeni beseda stavb je zadostovalo, da je uspešno rešil nalogo. Kadar pa uporabimo besedo, za katero vemo, da je učenec ne pozna, pa lahko v oklepaj napišemo znano besedo, npr.: Koliko stavb (hiš) je bilo v ulici?

Zgled: Kadarkoli je mogoče, dajmo za navodilom tudi zgled, kako se naj naloga rešuje. S tem bomo gluhemu, naglušnemu učencu skrajšali čas, ki ga potrebuje za razumevanje navodila. Dali pa bomo tudi jasno informacijo, v kakšni obliki pričakujemo odgovor.

Naloge oz vprašanja naj bodo jasna, enoznačna in kratka. Npr.: naštej vsaj tri.... ni jasno, kaj se zahteva: ali je za maksimalno število točk dovolj tri ali je to minimum, zgornja meja ni določena,... Zakaj so nevarni klopi?... ni enoznačno, saj lahko odgovorimo, da prenašajo bolezni - ali moramo napisati tudi katere?,... Katera drevesa so listopadna drevesa in katera vedno zelena ali zimzelena drevesa?... ni kratko vprašanje.

Kadar zahtevamo razvrščanje po dveh spremenljivkah (npr. besede razvrsti v tabelo glede na spol in število), dajmo učencu z okvaro sluha manj besed ali pa dve tabeli, kjer mora razvrstiti najprej po eni spremenljivki (npr. po številu) nato po drugi (npr. po spolu). Naloge takega tipa so namreč jezikovno zelo zahtevne. Gluh učenec se s slovnico spozna najprej skozi pravila in ne po posluhu. Tako si morajo ob vsaki besedi priklicati v spomin pravila, kar vzame veliko časa in mentalne energije.

V navodilih in vprašanjih ne uporabljajmo okrajšav, če jih tudi sicer nismo sistematično uporabljali. Npr.: Ob nevihti izklopim el. napravo.

Naloge, kjer moramo označiti pravilne ali nepravilne trditve, so za učence z okvaro sluha nemalokrat pretrd oreh. Ta učenec ne more dovolj hitro prebrati, razumeti, primerjati z znanjem, priklicati navodila, ker gre za preveč subtilne jezikovne razlike. Znanje, ki ga želimo s tako nalogo preveriti, preverimo na drugačne načine. Primer naloge: Pobarvaj krogce. Pred pravilnimi trditvami zeleno, pred nepravilnimi rdeče: Svoje sence ne moremo zapustiti.

Orientiramo se tudi s pomočjo

letnic na štoru.

Sonce kroži okrog Zemlje.
Zemlja kroži okrog Sonca.
itd.

V pisnem preizkusu znanja za gluhega ali naglušnega učenca uporabimo veliko slikovnega materiala, kratka verbalna navodila. Marsikdaj lahko ima učenec možnost, da odgovor nariše, namesto zapiše. Veliko lažje bo narisal kompas, kakor ga pravilno in razumljivo opisal. Prav tako lahko npr. nariše senco hiše glede na dani položaj sonca ipd.

S prilagajanjem pisnih preizkusov znanja jezikovnim zmožnostim gluhega ali naglušnega učenca bomo v svoje in njegovo zadovoljstvo lažje objektivno preverili njegovo znanje. Spoznali bomo, kako najlažje izraža svoje znanje in kako postavljena vprašanja najlažje razume. Izognili se bomo slabim ocenam, ki tako v nas kakor v učencu povzročajo frustracijo, saj tako učitelj kot učenec vlagata veliko energije v učni proces. Učenec bo zaupal sebi in svojemu znanju in kar je najpomembnejše, morda se bo izognil skušnjavi, da bi z učenjem na pamet skušal v formalni, slovnično pravilni obliki zadostiti pričakovanjem.

Tudi najmlajšim pomagam slišati!

SLUŠNI APARATI - WIDEX d.o.o., Ljubljana, Resljeva 32, tel.: 01/234 57 00, e-pošta: widex@widex.si, spletni naslov: www.widex.si

SPODBUJANJE MEDHEMISFERNEGA SODELOVANJA S POMOČJO RITMIKE

Sergeja Grógl, Center za sluh in govor Maribor

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Posebno aktiviranje obeh možganskih hemisfer poteka pri ritmiki s pomočjo posebej sestavljenih iger.

V nasprotju z metodami, kot sta na primer psihomotorika ali motopedagogika, kjer je poudarek predvsem na motoriki, igra ob vizualni in tipno-kinestetični zaznavi slušna zaznava zelo veliko vlogo. Z uporabo glasbe, pesmi, plesa, rim (govor je skozi govorno melodijo, govorni ritem, višino glasu, govorno artikulacijo, nič drugega kot glasba), avditivno zaznavnih iger, načinov gibanja in zvočnih iger, nastane »koktail« za učinkovito senzorno spodbudo.

3. Rime z lesenimi palčkami

Vsak otrok ima par lesenih palčk. Izvajajo gibanje tako kot pri rimah za grobo motoriko in ob tem v govornem tempu spremljajo gibanje s paličicami.

Vzporedni proces v obeh možganskih hemisferah

Leva hemisfera

Govor,

Verbalni spomin (rime),

Zavestno gibanje (začetek in konec udarjanja na paličice)

Desna hemisfera

Govorni ritem in melodijo

Neverbalni spomin (gibanje po prostoru)

Naučeno, avtomatizirano gibanje (tek, ob tem udarjanje na paličice), prostorske zaznave, orientacija, čustvovanje.

4. Uporaba rim z lesenimi paličicami kot taktilno-zaznavna igra

Otroci se usedejo v krog drug za drugim (gledajo si v hrbte). Izgovarjajo rime in trkajo s paličicami govorni ritem drug drugemu na

Vzporedni proces v obeh možganskih hemisferah

Leva hemisfera

Govor,

Verbalni spomin (rime),

Zavestno gibanje (začetek in konec trkanja)

Desna hemisfera

Govorni ritem in melodijo

Neverbalni spomin (gibanje po prostoru)

Naučeno, avtomatizirano gibanje (gibi udarjanja na paličice), tipna zaznava in zaznava poti dotika, čustvovanje.

5. Uporaba rim z lesenimi paličicami kot slušno-zaznavna igra

(Igra reagiranja)

En otrok ima par paličic in igra ob teku otrok (tempo teka). Otroci se gibajo kot »miške« po prostoru. Ko zvok paličic utihne, počepnejo ali pa se poskrijejo.

Pri ritmično-glasbeni vzgoji prejme otrok pomembno smiselno spodbudo in se lahko v občutkih ponujenega v svojem lastnem

tempu in svojim zmožnostim ustrezno razvija. Pri ritmiki bomo ta celostni delovni način s pomočjo tematskega okvirja (zgodbe, letni časi, živali...) še nadgradili, otroci pa bodo z veseljem in zadovoljstvom aktivni in ustvarjalni.

MOJ POLŽEV VSADEK

Hodim v 9. razred OŠ Mladika. Sem prav dober učenec. Najrajši imam geografijo. S PV dobro slišim. Ko se pogovarjam z učitelji, jih dobro razumem, včasih pa tudi ne. Tudi s sošolci se dobro pogovarjam. Doma se veliko pogovarjam z babico in Francijem.

Pri rokometu nimam aparata, zato ne slišim. Kupili mi bodo vibrator, da bom vedel, kdaj sodnik zažvižga.

Ko je moj mlajši brat Žan zelo glasen, si aparat izključim, ker ne prenesem njegovega vpitja. V hrupu me boli glava. Med odmori, ko je zelo hrupno, si »volumen« dam na 1, doma pa imam na 3 do 4.

Nekoč sem imel dva klasična aparata. Spomnim se, da sem slišal zelo malo. Bolela me je tudi oliva v sluhovodu. Ko sem dobil PV, me je v začetku glava zelo bolela. Sedaj je bolje.

Imam tudi FM sistem, s katerim dobro slišim.

Žiga

Sem Katja. Hodim v drugi razred. S PV dobro slišim. Sošolci se »derejo«. Niko se še posebej glasno »dere«. Lani mi je aparat padel na tla. Zelo sem se prestrašila. Na srečo se ni zlomil. Pri telovadbi, ko skačem s kolebnico, imam težave. Morala bi ga pritrditi s »klupico«.

PV nosim cel dan. Ko grem spat, dam aparat v škatlo. Če nimam

aparata, ne »čujem«. Ko mi zazvoni trikrat, moram menjati baterije.

Katja

Sem Denis Tramšek, hodim v 7. b razred. Ker nimam v polžu (notranjem ušesu) dovolj dolgih čutnic, ne slišim. Mama ima daljše čutnice. Ona sliši. S PV slišim. Imel sem dve operaciji. Drugo operacijo sem imel, ker mi je počil notranji del, ko sva se s sošolcem zaletela.

Ko sem imel stari aparat, sem slišal čisto malo. Ko sem bil star 6 let, so mi stari aparat zamenjali s PV. Odložim ga le, ko se tuširam in ko grem spat. PV pospravim v škatlo. Zelo slabo se počutim, če imam PV pokvarjen. Takrat gledam na usta.

Sem odličen učenec, ker se veliko učim. Učitelj Darko pravi, da mi gre matematika super.

Kadar ljudje ne govorijo razločno, jih težko razumem.

Denis

Moj aparat je sive barve. Nosim ga vsak dan. Pri rojstvu sem bila gluha. Dobila sem aparat in dobro slišim. Slišim vse. Včasih je z vrvico nekaj narobe, a mi gospod popravi.

Rada kolesarim. Ko bom velika, bom mogoče risarka.

Hodim v šesti razred osnovne šole Borisa Kidriča v Kidričevem.

Veronika

Imam aparat temno modre barve. Dobro slišim. Slišim avto, ptico, motor, vlak, letalo....brez aparata ni dobro, ker nič ne slišim.

Igram tenis. Visok sem 156 cm. Hodim v peti razred III. osnovne šole Murska Sobota.

Marino

Imam aparat zato, ker sem gluha. Ko sem bila stara sedem let, sem dobila nov aparat roza barve. Vse slišim. Nosim ga cel dan. Nikoli se ne pokvari, ker pazim nanj.

Rada telovadim, rišem, jaham in pišem. Imam rada vse živali.

Hodim v tretji razred osnovne šole Ormož. Rada hodim v šolo.

Vida

Moj aparat je lep in majhen. Nosim ga zato, da slišim. Slišim vse. Doma nima nihče aparata, tudi v razredu ne. Nosim ga cel dan, le ponoči ga nimam. Imam ga pri smučanju, pri telovadbi, pri plavanju ga pa nimam. Ko bom velika, bom frizerka. Hodim v peti razred OŠ Franja Goloba Prevalje.

Tanja

Cochlear

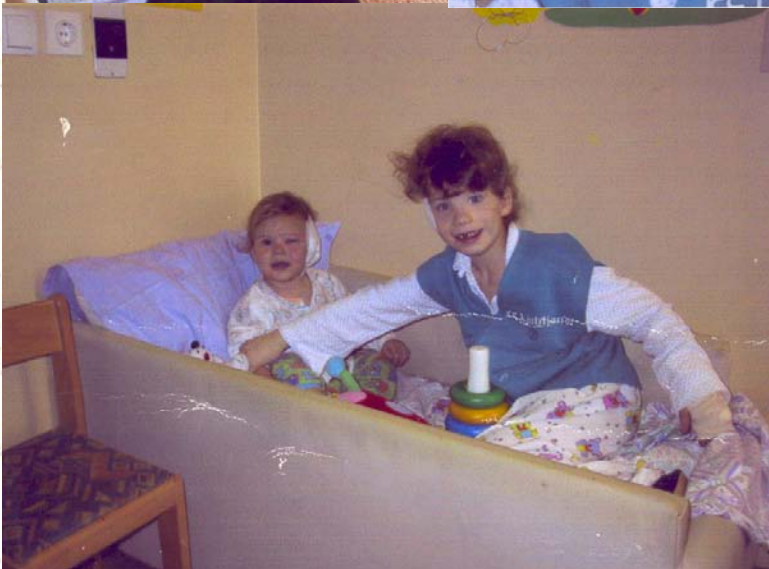
Hear now. And always

DOROTEJA SE PREDSTAVI

Da se tudi jaz predstavim!

To je Doroteja. Približno tri leta je nosila na obeh ušesih slušna aparata. Ker ji nista kaj dosti pomagala, smo se odločili za polžev vsadek. Dobila ga je, ko je bila stara šest let. Sedaj je stara deset let in je polžev vsadek dobro sprejela. Je hkrati nagajiva in vesela deklica. Tudi drugim staršem priporočam, če se odločajo za polžev vsadek, da je to dobra pot za izboljšanje sluha.

Izkoristila bi priložnost in se zahvalila vsem, ki so pomagali in še pomagajo, da bo dosegla tisto, kar bo hotela. HVALA!

STARŠI IN UPORABNIKI PV NA 3. SLOVENSKEM POSVETU O REHABILITACIJI OSEB S PV

Majda Drumlič, Mirjana Drumlič

Povabljena sem bila na 3. posvet o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom. Sama ga imam že štiri leta. Gospa Nives mi je veliko pomagala, da sva napisali referat in pripravili projekcije. Kar nekaj ur sem pri njej vadila branje. Zahvaljujem se ji za vso pomoč.

Prvič sem nastopila pred tako velikim številom ljudi. Malo me je bilo strah. Nisem vedela, ali me bodo razumeli. Na koncu so mi vsi zelo ploskali. Slišala sem ta močan aplavz. V odmoru mi je veliko ljudi čestitalo. Bila sem zelo vesela in zadovoljna.

Spoznala sem nekaj novih prijateljic. Želele so vedeti, kako poslušam s polževim vsadkom, kako je bilo na operaciji. Tudi one razmišljajo, ali bi se dale operirati. Povedala sem jim, da je bilo v začetku zelo težko in da sem zdaj zadovoljna.

Mirjana Drumlič

Z leve: Majda Drumlič, Mirjana Drumlič, Nives Skamlič

Pred štirimi leti sem na 2. posvetu o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom govorila o naši Mirjani in najini skupno prehojeni poti. Takrat sem od dr. Vatovčeve izvedela, da je naše dekline končno na vrsti, da dobi polžev vsadek. In res ga je dobila takoj zatem.

Na letošnjem 3. posvetu pa je svoje občutke in stiske predstavila Mirjana sama. S ponosom in veseljem sem jo poslušala in držala pesti zanjo. Nimam besed, s katerimi bi lahko opisala, kako mi je bilo pri srcu, ko je stala za govorniškimi odrom in brala svoj prispevek. Še bolj pa me je prevzelo to, da je bila v dvorani »globoka« tišina. In potem aplavz. Ogromen aplavz!

In solze, ki so kar tekale po licu.

Mirjana, ponosna sem nate!

Iskrena hvala prijateljici Nives za neizmerno pomoč pri pripravi referata in projekcije!

Majda Drumlič

Mirjana in Majda Drumlič

ZAKLJUČKI 3. SLOVENSKEGA POSVETA O REHABILITACIJI OSEB S POLŽEVIM VSADKOM

MARIBOR, 10. IN 11. NOVEMBER 2006

Komisija za zaključke predlaga, da se zagotovi:

1. redna oblika povezovanja strokovnjakov Klinike za ORL in CFK ter ustanov za rehabilitacijo oseb s polževim vsadkom. Nosilec: Jagoda Vatovec, Klinika za ORL in CFK Ljubljana. Rok: februar 2007
2. izdelava strategije preverjanja sluha dojenčkov in malčkov, za odkrivanje okvar sluha, ki nastopi po opravljenem presejalnem testu na sluh ob rojstvu. Nosilec: Majda Spindler, Splošna bolnišnica Maribor. Rok: junij 2007
3. vključitev objektivnega pregleda sluha v sistematski pregled 3 in 5 letnih otrok. Nosilec: avdiološko foniatrična sekcija. Rok: junij 2007
4. sprememba določila o upravičenosti do FM sistema (aparata za boljše sporazumevanje, šifra 2139241638) takoj ob dodelitvi slušnega aparata ali PV. Nosilec: Nada Hernja, Center za sluh
- in govor Maribor in avdiološko foniatrična sekcija. Rok: marec 2007
5. poenotenje instrumentarija za sledenje napredka poslušanja in govora pri otrocih s polževim vsadkom. Nosilec: Stane Košir, Pedagoška fakulteta Ljubljana. Rok: junij 2007
6. usposabljanje vzgojiteljev in učiteljev kot redna in ustrezno ovrednotena dejavnost strokovnih zavodov, ki se sedaj opravljajo kot dodatno delo. Nosilec: Tanja Majer, Center za sluh in govor Maribor. Rok: junij 2007 kot redna in ustrezno ovrednotena dejavnost strokovnih zavodov
7. strokovna literatura za starše otrok z okvaro sluha, ki bi jo prejeli takoj ob zaključeni diagnostiki. Nosilec: Diana Ropert, Center za sluh in govor Maribor. Rok: marec 2007
8. redno informiranje javnosti o področju naglušnosti in gluhot. Nosilci: vse strokovne ustanove
9. organizirano združevanje staršev. Nosilec: Helena Falež in Janez Mihelič (sklicatelja sestanka). Rok: marec 2007
10. podpora zaključkom staršev:
 - a) Na posvetu se je izkazalo, da je organizacija samopomoči med uporabniki PV, kakor tudi starši otrok s PV otežena zaradi pridobivanja podatkov o novih uporabnikih PV, ki jih onemogoča Zakon o varstvu osebnih podatkov. Zato so uporabniki PV in starši o izrazili željo, da se na KC, kjer se zdravstveno osebje najprej sreča z njimi, opozori na to in v ta namen ponudi v podpis izjava o dovoljenju posredovanja podatkov o bivališču za namene organiziranja samopomoči.
 - b) Maksimalno število ur strokovne pomoči za otroke s PV, vključene v izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno pomočjo naj ne bo krajše od 5 ur (glej prilogo)

PRIPOMBE STARŠEV OTROK S POLŽEVIM VSADKOM, KI SO BILI PRISOTNI NA 3. SLOVENSKEM POSVETU O REHABILITACIJI OSEB S PV

Na 3. slovenskem posvetu o rehabilitaciji oseb s PV je bilo govora tudi o dodatni strokovni pomoči otrokom s PV, ki so lahko vključeni v izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ali pa v prilagojeni izobraževalni program.

Starši otrok s PV so posebej opozorili na problematiko števila ur strokovne pomoči, ki je za učence (otroke s PV), ki so usmerjeni v izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ob prvi usmeritvi omejena na največ 5 ur, ob vseh nadaljnjih

usmeritvah pa največ 3 ure tedensko dodatne pomoči. Dijaikom, ki so usmerjeni v izobraževalne programe poklicnega in strokovnega ter splošnega srednjega izobraževanja s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo pa se lahko ob prvi usmeritvi določi največ 3 ure

tedensko ob vseh nadaljnjih usmeritvah pa največ 2 uri tedensko dodatne strokovne pomoči. Starši opozarjajo, da je skrajševanje ur iz 5 na 3 ali pa še manj, neprimerno in neupravičeno, saj ne upošteva nekaterih pomembnih dejstev:

1. Pri otrocih s PV pomeni dodatna strokovna pomoč predvsem dodatno **učno** pomoč, ne pa npr. pomoč pri premagovanju ovir ali drugih motenj.
2. Glede na to, da so otroci v Sloveniji v desetih letih, odkar se operacije izvajajo pri nas, prejeli PV v različnih obdobjih starosti (v začetku so bili otroci starejši od 4, 5 let, večina 7 – ti so sedaj osnovnošolci in dijaki) bi bilo potrebno upoštevati dejstvo, da pri njih razvoj govora in razumevanje le-tega zaradi pozne vstavitve PV ni bil mogoč v enaki meri, kot pri otrocih, katerim je PV vstavljen v zgodnji starosti (1 leta), kar je sedaj že praksa v Sloveniji. In ravno zaradi težav z razumevanjem jezika (razvoj govora) in pomanjkanjem znanja le-tega, potrebujejo ravno zato več ur strokovne pomoči kot mlajši. To potrjuje tudi praksa pri nas kot v tujini.
3. V redne oblike šolanja so bili usmerjeni s predpostavko, da bodo imeli do konca šolanja možnosti za 5 ur strokovne pomoči. Tudi presoja strokovnjakov, da bodo otroci zmogli program, je temeljila na tej predpostavki. Spremembe, ki so sprejete naknadno, posamezniku lahko otežijo uspešno nadaljevanje šolanja.

Z višanjem razredov je predmetnik obsežnejši, več se število učnih predmetov in tako tudi potrebe po strokovnem znanju. Uči-

telj je strokovno usposobljen, da razloži nove pojme, ki jih starši vedno ne znamo oceniti in postaviti v kontekst in določiti bistven del snovi.

Starši so navedena dejstva podkrepi z nekaterimi dodatnimi pojasnili.

Pri otrocih s PV je v veliki večini največja težava z razumevanjem jezika in ravno iz tega posledično tudi težave z učenjem, ne pa zaradi drugih motenj. Zato je oblika strokovne pomoči predvsem dodatna razlaga novih pojmov....

Na posvetu smo bili starši opozorjeni, da ta strokovna pomoč niso inštrukcije, s čimer se popolnoma strinjamo. Z zahtevo po ohranjanju števila ur strokovne pomoči (5 ur) sploh ne zahtevamo inštrukcij, saj se oba pojma razlikujeta že v osnovi. Strokovno pomoč izvajajo strokovni delavci, ki izpolnjujejo s predpisi določene pogoje, kar za inštruktorje ne moremo trditi. Za svoje otroke želimo z zadostnim številom ur strokovne pomoči omogočiti to, kar je že v osnovi razumljeno s pojmom strokovne pomo-

či, in sicer, da mora biti otroku s PV zastavljena strokovna pomoč tako, da omogoča osvojiti cilje učno-vzgojnega programa na njemu lasten način, upoštevajoč njegovo stopnjo motnje, tempo učenja in razvoja ter njemu potrebne pripomočke in prilagoditve. In pod pojmom prilagoditve razumemo tudi zadostno število ur.

Zaradi navedenega predlagamo, da se ob določitvi ur strokovne pomoči upošteva starost otroka ob vstavitvi PV, ne pa dejstvo, ali gre za prvo usmeritev ali že nadaljnjo, dijaka ali osnovnošolca, vsekakor pa pomoč otrokom s PV ne bi smela biti krajša od 5 ur tedensko, v primeru, da je vključen izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo.

Organizatorja posveta prosimo, da zapisane pripombe posreduje ustreznim organom, ki sodelujejo pri odločanju o omenjeni problematiki.

V imenu staršev otrok s PV, ki so bili prisotni na 3. posvetu 10. – 11. novembra 2006 zapisala:

Helena Falež

hear **LIFE**

ODMEVI PO 3. SLOVENSKEM POSVETU O REHABILITACIJI OSEB S PV

Čestitam za izvedbo 3. posveta o PV. Zanimivo, poučno in prijazno. Mislim, da je največje priznanje popoldanska nabito polna dvorana poslušalcev, to pove vse.

Lep pozdrav in čestitke vsem delavcem CSGM, ki so sodelovali na posvetu.

Darja Holec

Nada, pozdravljeni!

naj se vam se preko maila zahvalim za vso organizacijo in skrb ob 3. posvetu. Hvala Bogu, veliko delo je bilo narejeno in tudi udeležba je bila kar na zadovoljivi ravni.

Lidija Zupanič

Spoštovana gospa Hernja!

Obe z Natašo vam iskreno čestitava za vrhunsko izpeljan projekt! Veseli sva, da sva imeli možnost slišati in videti ter si pridobiti ta izjemna znanja, ki so bila posredovana s strani drugih predavateljev. Upava tudi, da sva vsaj malo prispevali k temu, da se starši in še kdo zavedo, kako je tem otrokom (pa tudi sošolcem, učiteljem) težko ob prehodu v srednjo šolo, da pa stvar ni brezupna.

Cveta Tratnik

Spoštovana ga. prof. Nada Hernja,

Upam, da ste si že malo oddahnili od »organizacije in vodenja posveta«. Verjamem, da je navdušenje »uporabnikov« tega posveta skrajšalo čas »rekonvalscentce«.

Čestitam za že tretji, čudovito organiziran in speljan posvet.

Hvala, ker ste mi omogočili, da sem bila tudi jaz del tega.

Sedaj pa vam »predpisujem malo počitka in uživanja nad izvrstno opravljenim delom«, nato pa naprej.

Prisrčen pozdrav,

Saba Battelino

Spoštovani,

še enkrat hvala za povabilo na vaše srečanje. Bilo je zanimivo, precej novo in predvsem zelo poučno, saj zornega kota vas, ki se ukvarjate s slušno in govorno oškodovanimi, zdravniki skoraj ne poznamo. Prav tako nam je popolnoma neznan pogled s strani staršev, vzgojiteljev in šole, kar je bilo odlično podano. Vsem vam in vašim kolegicam, ki so organizirale tako veliko srečanje, čestitam; čestitam pa tudi za vse doseženo v teh 10 letih.

Lep pozdrav,

Zlatka Kanič

Hear now. And always

Cochlear™

UTRINKI

S 3. SLOVENSKEGA POSVETA O REHABILITACIJI OSEB S PV

2. KONGRES LOGOPEDOV SLOVENIJE

KVALITETA SLOVENSKE LOGOPEDIJE V EVROPSKEM PROSTORU

Društvo logopedov Slovenije – Aktiv logopedov SV Slovenije in Center za sluh in govor Maribor organizirata v Mariboru 2. kongres logopedov Slovenije z mednarodno udeležbo, na temo **KVALITETA SLOVENSKE LOGOPEDIJE V EVROPSKEM PROSTORU**.

Veseli bomo, če se nam boste pridružili na našem srečanju in tako s svojo prisotnostjo popestrili naše skupno druženje.

Predsednica organizacijskega odbora

ORGANIZATOR

Društvo logopedov Slovenije -
Aktiv logopedov SV Slovenije
Center za sluh in govor Maribor

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Nuša Zorko
Breda Bohinc
Milan Brumec
Marta Grobovšek
Renata Keček
Jasna Lavrinc
Tanja Majer
Branka Prosnik
Petra Tomc Šavora

STROKOVNI ODBOR

Branka Prosnik
Hermina Bavčar
Danila Bjelič
Dušanka Kosmač
Franc Smole

NAČINI SODELOVANJA

Referat
Poster
Delavnica

SLUŽBENI JEZIKI

Slovenski jezik
Hrvaški jezik
Angleški jezik
Nemški jezik

POMEMBNI DATUMI

01. marec 2007 prijava prispevka s
povzetkom
04. junij 2007 oddaja referata

KRAJ KONGRESA

Kongresni center Habakuk, Mari-
bor, Slovenija

TEMATSKA PODROČJA

1. Pravica človeka do zdravja in
kakovostnega komuniciranja
2. Biološki, psihološki in sociološki
dejavniki kakovostnega spora-
zumevanja
3. Kvaliteta stroke pot do izboljšanja
kvalitete življenja
4. Teoretično osnovani kakovostni
diagnostični in terapevtski pris-
topi
 - v motenem razvoju razumeva-
nja in uporabe jezikovnih veš-
čin
 - v nestandardni uporabi govor-
nih, glasovnih, bralnih in pisnih
veščin
 - v izgubi ali propadanju jezikov-
nih sposobnosti
5. Dostopnost logopedskih uslug
državljanom Republike Slovenije

2. kongres logopedov Slovenije
25. - 27. 10. 2007

KOTIZACIJA

Prijava in plačilo do
01. 03. 2007: 180 €
Prijava in plačilo po
01. 03. 2007: 200 €
Študenti logopedije: 50 €
Upokojeni logopedi:
brez kotizacije

KOTIZACIJA VKLJUČUJE

Zbornik
Pogostitev v odmorih
Slavnostna večerja
Kosilo

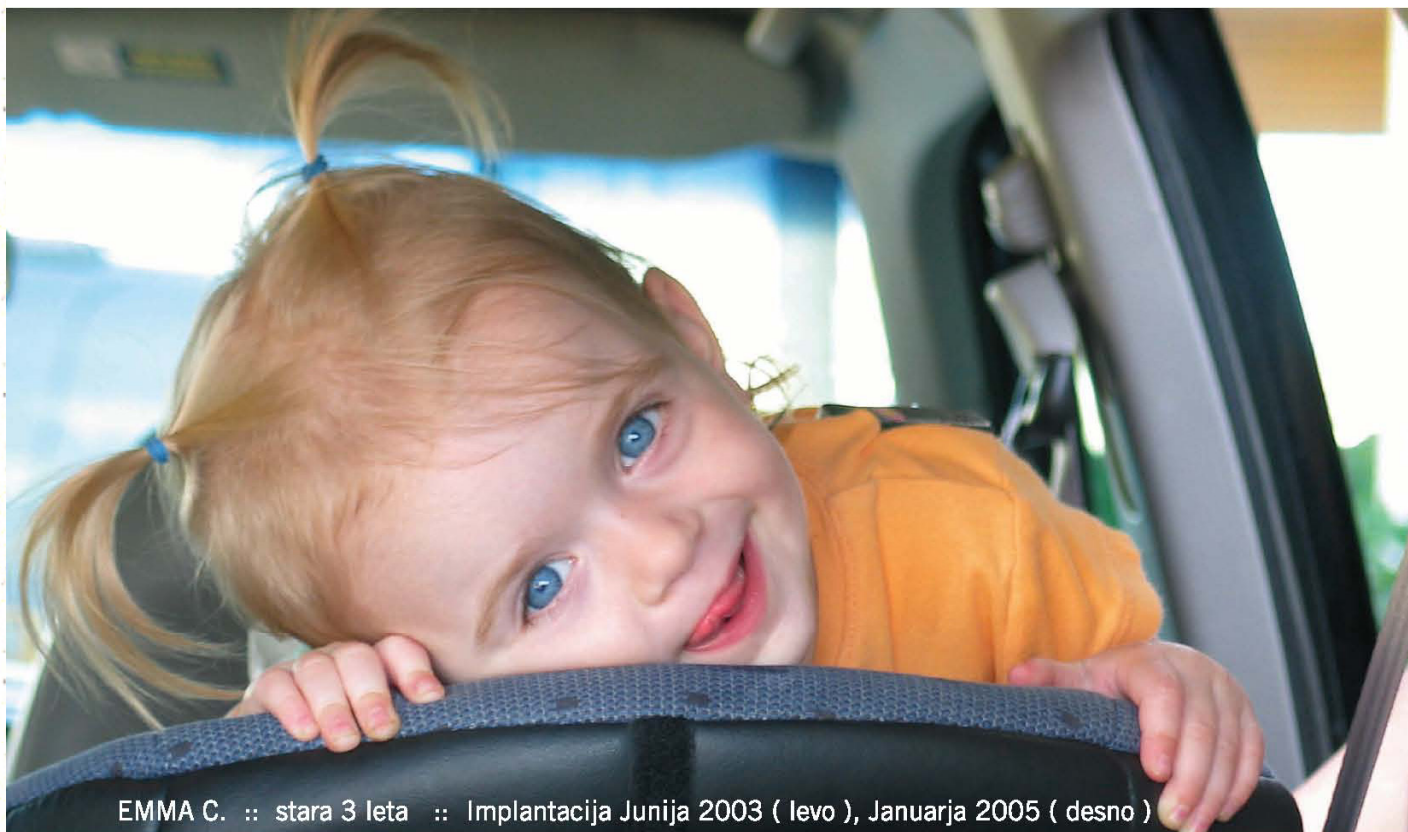
INFORMACIJE

Center za sluh in govor Maribor
Vinarska ulica 6, SI 2000 Maribor
Tel: +386 (0)2 228 53 46
Fax: +386 (0)2 228 53 63
E-mail: nusa.zorko@guest.arnes.si
Splet: [www.z-csg.mb.edus.si/
ambulante/kongres.htm](http://www.z-csg.mb.edus.si/ambulante/kongres.htm)
Plačila:
TRR NKBM,
številka: 04515-0001089624,
sklic: 2007
Davčna številka: 14815427

hear**LIFE**

LAHKO

EMMA C. :: stara 3 leta :: Implantacija Junija 2003 (levo), Januarja 2005 (desno)

.....jo naučim novih pesmi in jo gledam ko pleše

.....ji berem pravljice

.....jo poslušam, ko se pogovarja s prijatelji

.....ji zašepetam " Rada te imam "

.....verjamem, da bo postala kar si želi

LAHKO